

ЩО ДУМАЮТЬ ТІ, ХТО ПИШЕ ПРО СУД?

В рамках підготовки навчальної програми для судових коментаторів «Суд людською мовою» ми провели опитування представників ЗМІ та громадських організацій, які пишуть про судові процеси та судову систему.

Дане опитування проводилось активістами проекту "Суд людською мовою" ГО "Вектор прав людини" з 2 по 14 серпня 2017 року. Інтерв'ю дали 9 спеціалістів, серед яких 5 журналістів, кореспондентів місцевих та всеукраїнських ЗМІ та 4 співробітники громадських організацій з міст Києва, Харкова, Одеси та Львова.

За допомогою опитування у формувачів громадської думки з'ясувалась їх мета та спосіб комунікації про судові процеси та судову систему, які судові процеси та чому найбільше сьогодні знаходяться у фокусі їх висвітлення, що найчастіше не зрозуміло слухачам, читачам, глядачам.

Узагальнені відповіді на питання читайте нижче.

1) Яким чином Ви розповідаєте людям про судові процеси? Чому Ви вирішили використовувати цей канал комунікації?

Відповіді респондентів залежать від типу ЗМІ, в якому вони працюють. Так, співробітники радіо використовують цей канал комунікації, новинних ЗМІ – статті, відео сюжети. Преважна більшість респондентів використовує соціальні мережі для поширення інформації та сайти організацій, ЗМІ, в яких працюють. Двоє респондентів відмітили важливість підготовки відео сюжетів.

2) Якщо це соціальні медіа, то скільки людей за Вашою оцінкою "стежать" за Вашими постами і активністю в соціальних медіа? Як Ви це визначили?

Більшість респондентів не можуть чітко визначити кількість людей, що «стежать» за подібними матеріалами. Серед причин – інша (не респондент) компетентна людина чи відсутність такої, що відслідковує дану інформацію. Респонденти наводять загальну кількість підписників власних соціальних мереж (від 2 до 25 тисяч). Респонденти зауважують, що популярність тих чи інших постів залежить від резонансу події, обраної теми та способу її подачі.

Найпопулярнішою соцмережою визначено Facebook, після неї You Tube та Twitter.

3) Про який тип судових процесів Ви пишете? а) тип провадження, б) тематика (Майдан, АТО, корупція, інше) в) конкретна особистість, г) інше. Наведіть приклади, будь ласка.

Всі кореспонденти прямо чи опосередковано відзначили, що це кримінальні провадження. Найбільш популярна тематика – Майдан (6 згадувань), АТО (5 згадувань). Серед іншої тематики – господарські та адміністративні справи, порушення прав людини, комунальне та державне майно, бюджетні кошти, торгівля людьми, сексуальне рабство, екстрадиція, ДТП, корупція, тортури, історії успішного захисту прав у судових інстанціях.

4) Яка основна мета написання повідомлень / комунікації з публікою про судові процеси?

Респондентами були зазначені наступні варіанти відповідей:

- виконання інформативної функції, що полягає у простій передачі інформації (6 згадувань). Наприклад, щодо перебігу судового засідання.

- правове просвітництво (3 згадування). Наприклад, пояснення інструментів захисту порушених прав чи порядку взаємодії із судовими установами.

- забезпечення публічності з метою сприяння незалежному та справедливому правосуддю (2 згадування).
- налагодження діалогу між ЗМІ та судовою системою (1 згадування).

5) *Що, на Вашу думку, найбільше цікаво людям в судових процесах? Чому за деякими з них стежать?*

- Резонансні справи, які мають відношення до публічних осіб або зачіпають інтереси великої кількості людей;
- Порушення прав вразливих верств (діти, люди з інвалідністю, дискримінація, Майдан, АТО);
- Історії успішного захисту прав через суд;
- Неправосудні судові рішення та судді, доброчесність яких викликає сумнів;
- Особисті мотиви (помста і т.п.);
- Коментар адвоката або дуже підготовленого журналіста;
- Тематика, пов'язана із смертю, скандалами чи сексом.

6) *Що, на Вашу думку, найчастіше не зрозуміло людям? Що вони неправильно розуміють, що не розуміють взагалі, про що найчастіше запитують?*

Респондентами були наведені наступні варіанти відповідей:

- Етапи судових процесів;
- Правила поведінки у суді;
- Процедурні моменти;
- Нерозуміння концепції презумпції невинуватості;
- Порядок обрання запобіжних заходів, зокрема, визначення розміру застави;
- Різниця між рішеннями слідчого судді і процесуального рішення, розглядом справ по суті;
- Причини «затягування» судового процесу;
- Порядок надання доказів та подання процесуальних документів.

Варто зазначити, відповідно до відповідей респондентів, зворотній зв'язок з слухачами, читачами, глядачами досить на низькому рівні. Серед варіантів комунікації були зазначені:

- обговорення з учасниками програм,
- телефонний зв'язок в ефірах та поза ним,
- коментарі у соціальних мережах,
- спілкування зі сторонами судових процесів, публікою на судових засіданнях, які описуються.

На відповіді респондентів, на останнє питання, як вони повідомили, також вплинули самоаналіз та обговорення з колегами, експертною аудиторією.

Опитування розроблено та проведено Валерією Рибак, ГО «Вектор прав людини» (<https://www.facebook.com/hrvector.org/>), «Суд людською мовою» (<https://www.facebook.com/trialinsimplewords/>).

Дякуємо за експертні консультації при розробці опитування Денису Кобзину та Андрію Черноусову, Харківський інститут соціальних досліджень (<http://khisr.kharkov.ua/index.php>)!

Узагальнення підготовлено Назарієм Боярським, ГО «Вектор прав людини» (<https://www.facebook.com/hrvector.org/>), Центр міжнародної солідарності (Литва).

